

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 120 fra folketingåret 2002-03. Lovforslaget blev dengang fremsat af beskæftigelsesministeren. Se Folketingstidende 2002-03, forhandlingerne side 4245 og 10073 og tillæg A side 2747 og 2756 samt tillæg B side 1512 og 1892.

Formål

Lovforslaget har til formål at sikre lønmodtagere en bedre beskyttelse af deres foreningsfrihed i forbindelse med ansættelse og afskedigelse. Forslaget har således til formål at forbyde, at en arbejdsgiver i en ansættelsessituation stiller krav om, at en ansøger til en ledig stilling er medlem eller ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening som forudsætning for ansættelsen.

Lovforslaget skal endvidere sikre lønmodtagere en bedre beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold i tilfælde af, at en lønmodtager ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening.

Forslaget har endelig til formål at ændre retstilstanden vedrørende de såkaldte eksklusivbestemmelser, som findes i en række kollektive overenskomster på det private arbejdsmarked. Forslaget skal sikre, at der ikke fremover gyldigt kan indgås aftaler, som forpligter en arbejdsgiver til udelukkende eller fortrinsvis at beskæftige lønmodtagere, der er medlemmer af en forening eller en bestemt forening. På samme måde skal det sikres, at der ikke fremover gyldigt kan indgås aftaler, som forpligter en lønmodtager til udelukkende eller fortrinsvis at have beskæftigelse hos en arbejdsgiver, som er medlem af en forening eller en bestemt forening. Eksklusivbestemmelser i eksisterende overenskomster vil være gældende, indtil overenskomsterne vil kunne opsiges til ophør. Indtil dette tidspunkt kan en arbejdsgiver, der er omfattet af en eksklusivbestemmelse, derfor handle i overensstemmelse med en sådan bestemmelse. Efter dette tidspunkt vil eksklusivbestemmelser være ugyldige.

Baggrund

Eksklusivbestemmelser er utidssvarende og ude af trit med mange lønmodtageres ønsker. Det er Kristendemokraternes opfattelse, at der bør være frihed til at vælge, om man som lønmodtager ønsker at være medlem af en forening – ligesom der bør være frihed til at fravælge medlemskab af en forening – uden at man af den grund risikerer ikke at blive ansat eller at miste sit arbejde. Kristendemokraterne finder det ikke rimeligt, at en arbejdsgiver kan opstille krav til ansøgers foreningstilhørsforhold som forudsætning for at få og bevare ansættelse. Det er heller ikke rimeligt, at en bestemmelse i en kollektiv overenskomst kan hindre en lønmodtager, der ikke ønsker at være medlem af en forening eller en bestemt forening, i at få og bevare ansættelse hos en arbejdsgiver, eller kan hindre en arbejdsgiver i alene at lægge vægt på ansøgers kvalifikationer.

Med henblik på at udvide beskyttelsen af foreningsfriheden på arbejdsmarkedet foreslås det, at en arbejdsgiver i forbindelse med ansættelse ikke må stille krav til en ansøgers foreningsmæssige tilhørsforhold, dvs. at arbejdsgiveren ikke må undlade at ansætte en ansøger, fordi denne er medlem eller ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening. Forslaget beskytter dermed både den positive og den negative foreningsfrihed i ansættelsessituationen. I forbindelse hermed foreslås indført en særskilt godtgørelsesbestemmelse, der skal gælde for en arbejdsgivers overtrædelse af forslagens forbud mod at undlade at ansætte en ansøger til en ledig stilling på grund af ansøgers foreningsmæssige tilhørsforhold. Det foreslås, at de gældende sanktions- og godtgørelsesbestemmelser for overtrædelse af forbuddet mod afskedigelse på grund af foreningsmæssigt tilhørsforhold opretholdes uændret for afskedigelsessituationen. På den baggrund foreslås det endvidere, at det præciseres, at den gældende § 4 b, om at sager efter loven skal fremmes med størst mulig hurtighed, fortsat alene skal gælde i sager om afskedigelse. Som en konsekvens af forslagens bestemmelser om, at en arbejdsgiver ikke ved an-